

Till arbetspensionsanstalterna

LAGARNA OM ARBETSTAGARES PENSIONSavgIFT

Republikens president stadfäste 13.11.1992 lagen om arbetstagares pensionsavgift (1004/92), lagen om pensionsavgift för anställda som omfattas av statens pensionssystem (1005/92) och lagen om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (1006/92).

Regeringens proposition till nämnda lagar (RP 230/92) har sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 2/92 och de stadfästa lagarna som bilaga till cirkulär A 47/92.

Lagarna gäller från 1.1.1993 till 31.12.1993.

Social- och hälsovårdsministeriet har utfärdat beslut om tillämpning av lagen (1010/92).

1

Bakgrund till arbetstagares pensionsavgift

I den inkomstpolitiska uppgörelsen 29.11.1991 för åren 1992-1993 beslöt man bl.a. om arbetstagares pensionsavgift för år 1993. Enligt uppgörelsen kom parterna överens om att före utgången av september 1992 ingå avtal om att avgiften skall fortgå efter år 1993, men en sådan uppgörelse nåddes inte.

Eftersom man kom överens om avgiften endast för år 1993 gäller lagarna om arbetstagares pensionsavgift endast för viss tid.

2

Arbetstagares pensionsavgift gäller privata och offentliga sektorn

Arbetstagares pensionsavgift erläggs för finansieringen av förvärvspensionsskyddet inom alla förvärvspensionssystem som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande. Avgiften gäller således dem som är anställda i arbets- och tjänsteförhållande samt i övriga anställningsförhållanden.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

Fastän det på annat ställe i lagen skulle ha stadgats att arbetstagare eller tjänsteinnehavare inte deltar i finansieringen av pensionsskyddet, uppbärs arbetstagares pensionsavgift trots det (1 § lagen om arbetstagares pensionsavgift). Lagen om arbetstagares pensionsavgift är primär i förhållande till 1 § lagen om pensionsstiftelser.

Lagen om arbetstagares pensionsavgift gäller arbetstagare som omfattas av APL, KAPL och KoPL. Den gäller också personer som omfattas av Finlands Banks pensionsstadga, folkpensionsanstaltens pensionsreglemente eller pensionsstadga, KyPL och lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (OKyL).

Om anställda som omfattas av statens pensionssystem och om pensionsavgift för tjänsteinnehavare och arbetstagare som omfattas av KTAPL har särskilda lagar har stadgats.

Lagen om arbetstagares pensionsavgift tillämpas inte på arbetstagare som omfattas av SjPL, utan deras skyldighet att betala försäkringspremier bestäms enligt SjPL.

Eftersom företagarna själva bekostar sitt pensionskydd, gäller arbetstagares pensionsavgift inte dem (t.ex. redaktörer och frilansarbetare som omfattas av FöPL). Arbetstagares pensionsavgift gäller inte heller personer med förtroendeuppdrag. Den gäller inte heller de arbetstagare som inte omfattas av arbetspensionslagarna och för vilka arbetsgivaren frivilligt ordnat pensionsskydd (1 § 2 mom. 1 punkten lagen om arbetstagares pensionsavgift).

3

Pensionsavgiftens belopp

Pensionsavgiften utgör 3 procent av den lön som är underkastad förskottsinnehållning. Pensionsavgiften innehålls också på sådan löneinkomst av förvärvsarbete utomlands som inte är skattepliktig inkomst enligt 54 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet. Pensionsavgiften innehålls också på betjäningsavgifter.

4

Innehållning av pensionsavgift och APL-arbetsförhållande

Av de arbetstagare som omfattas av APL innehålls pensionsavgiften endast till den del som arbetsgivaren vid tidpunkten för löneutbetalningen är skyldig att anordna pensionsskydd för arbetstagaren. Syftet med detta stadgande är att pensionsavgift i regel

Juridiska avdelningen

20.11.1992

skall erläggas på sådan lön av APL-arbetsförhållande som också ger rätt till pension.

Pensionsavgiften innehålls utgående från APL-arbetsförhållandet och inte utgående från det arbetsrättsliga arbetsförhållandet (obs. bl.a. vid APL-arbetsförhållandets upphörande och vid avbrott utan lön som varat över ett år medan arbetsförhållandet pågått).

Social- och hälsovårdsministeriets (SHM) beslut innehåller noggrannare anvisningar om situationer då pensionsavgift inte innehålls av arbetstagare som är anställd i APL-arbetsförhållande, fastän lönen är underkastad lagen om förskottsuppbörd. Beslutet gäller inte KAPL- och KoPL-arbetstagare.

Enligt SHM:s beslut innehålls arbetstagares pensionsavgift inte av arbetstagare, vars inkomster vid tidpunkten för löneutbetalningen är eller uppskattas bli utanför pensionstillväxten. Detta avgörande ändras inte fastän det senare skulle visa sig att arbetstagaren ändå omfattades av APL. På motsvarande sätt återbetalas pensionsavgiften inte fastän det senare skulle framgå att arbetstagaren ändå inte omfattades av APL.

4.1

Månadsinkomsten under gränsbeloppet för APL

För att pension enligt APL skall tillväxa, skall förvärvsinkomsten per månad vara minst lika stor som gränsbeloppet i lagen.

Om arbetsinkomsten per månad blir mindre än eller vid löneutbetalningstidpunkten beräknas bli mindre än gränsbeloppet för APL, innehålls pensionsavgift inte för en sådan månad. Fastän arbetsgivaren i sådana fall frivilligt hade ordnat pensionsskydd utgående från arbetsförhållandet, innehålls arbetstagares pensionsavgift inte.

4.2

APL-arbetsförhållandets längd

Pension tillväxer inte utgående från ett arbetsförhållande som räcker mindre än en månad. Pensionsavgift innehålls om APL-arbetsförhållandet fram till löneutbetalningstidpunkten fortgått en månad eller om det vid löneutbetalningstidpunkten beräknas fortgå minst en månad.

Sammanlänkning

Om gränsbeloppet (och 20 timmar) dock beräknas uppnås och arbetstagaren haft motsvarande arbetsförhållanden under en månad i samma arbetsgivares tjänst även under de två föregående kalendermånaderna, sammanlänkas arbetsförhållandena och arbetstagares pen-

Juridiska avdelningen

20.11.1992

sionsavgift börjar innehållas fr.o.m. den tredje kalendermånaden. Arbetstagares pensionsavgift innehålls inte retroaktivt för de två föregående kalendermånaderna.

4.3

APL-arbetsförhållandets första ofullständiga kalendermånad

Om APL-arbetsförhållandet börjat senare än månads första dag, innehålls arbetstagares arbetspensionsavgift inte för sådan ofullständig månad.

Om **löneutbetalningsperioden** dock sträcker sig till följande kalendermånad, behöver lön som hänför sig till denna löneutbetalningsperiod inte delas på olika kalendermånader, utan pensionsavgiften innehålls på hela beloppet.

Löneutbetalningsperiod

Löneutbetalningsperioden kan utgöras av en månad, två veckor eller en vecka. En löneutbetalningsperiod på en månad utgörs alltid ev en kalendermånad. Löneutbetalningsperioder på en vecka eller två veckor börjar normalt på en måndag.

Exempel

Ett APL-arbetsförhållande, som beräknas fortgå minst en månad, börjar 25.1.1993. Löneutbetalningsperioden är två veckor dvs. 25.1 - 7.2.1993. Lönen betalas 8.2.1993. Eftersom löneutbetalningsperioden sträcker sig in på följande månad, innehålls pensionsavgiften också på januari månads lön.

4.4

APL-arbetstagare som är under 14 år eller över 65 år

Arbetsgivaren är skyldig att ordna pensionsskydd för sina arbetstagare för tiden efter det år under vilket arbetstagaren fyller 13 år. Arbetstagares pensionsavgift innehålls inte heller för tiden före det år under vilket arbetstagaren fyller 14 år. Därefter innehålls pensionsavgiften, dvs. också av arbetstagare under 23 år.

Arbetsgivaren är inte skyldig att betala försäkringspremie för arbetstagare som har fyllt 65 år. Om APL-arbetsförhållandet fortsätter efter den månad då arbetstagaren fyllt 65 år, innehålls arbetstagares pensionsavgift inte heller mera. För den månad under vilken arbetstagaren fyller 65 år innehålls pensionsavgiften ännu.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

4.5

APL-arbetstagare som gått i pension

Om heleffektiv arbetspension betalas till arbetstagare antingen som invalidpension (full eller delpension) eller som arbetslöshetspension, innehålls arbetstagares pensionsavgift inte. Då förutsätts att arbetstagaren för arbetsgivaren bevisar att han är pensionerad, efter detta innehålls pensionsavgift inte mera.

Om pensionen upphör, skall arbetstagaren genast meddela arbetsgivaren därom.

Av arbetstagare som får deltidspension eller ålderspension vid en ålder under 65 år eller förtida ålderspension innehålls pensionsavgiften däremot. Också av arbetstagare i arbetsförhållande som får generationsväxlings- eller avträdelsepension eller avträdelseersättning innehålls pensionsavgift, ty då intjänas också pension utgående från arbetsförhållandet.

4.6

Inkomst som APL-arbetstagares pensionsavgift grundar sig på

Arbetstagares pensionsavgift innehålls vanligen på all lön som är underkastad förskotts innehållning. Sålunda innehålls pensionsavgiften på det totala beloppet för lön och naturaförmåner. Pensionsavgift innehålls dock inte om arbetstagares arbetsinkomst enbart består av naturaförmåner.

Med SHM:s beslut har vissa skilt för sig nämnda inkomstslag för APL:s del lämnats utanför pensionsavgiften. Som exempel kan semesterersättning som betalas då ett arbetsförhållande upphör nämnas (se bilaga). För KAPL:s och KoPL:s del har sådana begränsningar inte gjorts.

4.6.1

Semesterersättning som betalas då APL-arbetsförhållandet upphör

Semesterersättning som betalas då APL-arbetsförhållandet upphör räknas inte med i den pensionsgrundande lönen och för den uppbärs inte heller försäkringspremier av arbetsgivaren. Arbetstagares pensionsavgift innehålls inte heller på sådan semesterersättning.

4.6.2

Annat ersättning

Pensionsavgiften gäller sådana förskott underkastade förmåner som räknas till APL-lönen, som t.ex. sparlivförsäkring som arbetsgivaren tecknat för sin arbetstagare.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

Arbetstagares pensionsavgift innehålls på förskott underkastad fortlöpande förmån, fastän den inte inkluderas i APL-lönen. En sådan förmån är t.ex. ett lån med speciellt låg ränta som beviljats som personalförmån. Förmånen är förskottsinnehållning underkastad lön, men den räknas inte till APL-lönen.

Arbetstagares pensionsavgift behöver däremot inte erläggas för sådana ersättningar av **temporär natur** som inte räknas med i den pensionsgrundande lönen och som betalas då APL-arbetsförhållandet upphör eller då det pågår. Sådana är bl.a. skadestånd som betalas i samband med uppsägning samt lön som betalas för uppfinningar som gjorts i samband med arbetsuppgifter.

4.6.3

Betjäningsavgifter

Fastän betjäningsavgifter som förtjänats i ett arbetsförhållande inte är förskottsinnehållning underkastad lön, räknas de med i den pensionsgrundande lönen. Arbetstagares pensionsavgift innehålls sålunda också på betjäningsavgifter.

Det är främst rockvaktmästare som får betjäningsavgift. De betalar förskottsskatt på betjäningsavgiften direkt till skattemyndigheterna. För att arbetsgivaren månatligen skall kunna innehålla arbetstagares pensionsavgift skall arbetstagaren i början av året eller då arbetsförhållandet börjar meddela arbetsgivaren beloppet av den betjäningsavgift som ligger till grund för skatten. På denna summa betalar arbetstagaren 3 procent i arbetstagares pensionsavgift till arbetsgivaren för vidarebefordran till pensionsanstalten.

4.6.4

Arvode för förtroendeuppdrag

Pensionsavgift uppbärs på arvoden för förtroendeuppdrag endast då den förtroendevalda samtidigt står i APL-arbetsförhållande till den som betalar arvodet. Då läggs arvodena för förtroendeuppdraget till APL-lönen som betalas utgående från arbetsförhållandet.

På arvoden för förtroendeuppdrag i andra situationer uppbärs pensionsavgift inte eftersom person med privat förtroendeuppdrag inte står i tjänste- eller arbetsförhållande. Man förfar på detta sätt oberoende av om pensionsskydd för förtroendeuppdrag ordnats enligt 1 b § APL eller inte.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

5

Arbetstagare som omfattas av KAPL och KoPL

Av arbetstagare som omfattas av KAPL eller KoPL innehåller arbetsgivaren pensionsavgift på den lön för vilken arbetsgivaren själv är skyldig att erlägga försäkringspremie. Pensionsavgift för KAPL-arbetstagare i statens eller kommunens tjänst innehålls på samma sätt som andra KAPL-arbetstagares pensionsavgift.

Pensionstillväxten inverkar inte på KAPL- eller KoPL-arbetstagares skyldighet att erlägga avgifter liksom inte heller på arbetsgivarens skyldighet att betala premier. SHM:s beslut att lämna vissa inkomstslag utanför pensionsavgiften gäller inte KAPL- och KoPL-arbetstagare.

Sålunda innehåller arbetsgivaren pensionsavgiften av KAPL- och KoPL-arbetstagaren oberoende av arbetsförhållandets längd och lönebeloppet. Pensionsavgift innehålls också av KAPL- eller KoPL-arbetstagare som är pensionstagare.

Pensionsavgift innehålls inte för tiden före det kalenderår under vilket KAPL- eller KoPL-arbetstagaren fyller 14 år.

Arbetsgivaren innehåller alltid pensionsavgift av KAPL- eller KoPL-arbetstagaren i samband med löneutbetalningen. Löneutbetalningsperioden har ingen betydelse.

Också i det skede då lagen träder i kraft innehålls pensionsavgift av KAPL- och KoPL-arbetstagare enligt kassaprinicipen på all KAPL- eller KoPL-lön, som betalats 1.1.1993 eller senare, fastän lönen hade förtjänats 1992. Sålunda innehålls pensionsavgift också på semesterlönen som förtjänats år 1992 om semesterlönen betalas år 1993.

6

Fövärvsinkomst enligt lagen om lönegaranti

För fövärvsinkomst som staten betalar enligt lagen om lönegaranti uteblir arbetsgivarens försäkringspremie vanligen. Sålunda har man inte heller ansett det rimligt att innehålla avgift av arbetstagarna. Därför innehålls arbetstagares pensionsavgift enligt SHM:s beslut inte från fövärvsinkomst enligt lagen om lönegaranti.

Arbetstagares pensionsavgift innehålls inte heller på fövärvsinkomst som KAPL- eller KoPL-arbetstagare

Juridiska avdelningen

20.11.1992

har enligt lagen om lönegaranti. I lagen om lönegaranti ingår inget stadgande som skulle berättiga till det (jfr 10 § 2 mom lagen om lönegaranti för sjömän).

7

Lön av konkursbo

Arbetstagares pensionsavgift innehålls inte på sådan vid konkurs bevakad lönefordran som förfallit till betalning före konkursens början och som betalas ur konkursboet, eftersom konkursboet inte anses vara arbetsgivare. Man förfar på detta sätt oberoende av om arbetstagaren omfattades av APL, KAPL eller KoPL.

Om arbetet fortsätter för konkursboets räkning efter att konkursen börjat, har konkursboet samma ställning som en arbetsgivare och innehåller löntagares pensionsavgift på de löner som det betalat till sina arbetstagare. Härvid är konkursboet också skyldigt att betala arbetsgivares försäkringspremie enligt APL, KAPL eller KoPL.

8

Kompletteringsdagpenning

Kompletteringsdagpenningen är en ersättning som motsvarar lön för sjukdomstiden och betalas enligt den i samband med arbetsgivaren fungerande sjukkassans regler (arbetsplatskassa eller kompletteringskassa). Kompletteringsdagpenningen är skattepliktig inkomst och anses vara pensionslön.

Eftersom arbetsgivaren inte betalar kompletteringsdagpenningen och kompletteringsdagpenningen inte är i 4 § FörskL avsedd lön innehålls arbetstagares pensionsavgift inte på den.

9

Lön av arbete utomlands

Arbetstagares pensionsavgift innehålls även på lön av sådant arbete utomlands som omfattas av APL, KAPL eller KoPL, fastän lönen inte skulle vara skattepliktig och fastän förskottsskatt inte innehålls på den. Pensionsavgiften innehålls då på det belopp som anses vara pensionsgrundande lön (se cirkulär A 8/90 Pensionsgrundande inkomster). Pensionsavgiften gäller även situationer där inhemskt moderbolags utländska dotterbolag har ordnat pensionsskydd för sin arbetstagare enligt de finska arbetspensionslagarna.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

Vid social- och hälsovårdsministeriet är en ändring som gäller bestämmande av lön som ligger till grund för försäkringspremien för arbete utomlands anhängig. Enligt förslaget kunde arbetsgivaren och arbetstagaren inom de ramar som stadgandet i lagen bestämmer komma överens om lönebeloppet som försäkringspremien baserar sig på. Arbetstagares pensionsavgift innehålls även på denna lön.

10

Innehållning av pensionsavgift

Arbetstagares pensionsavgift och arbetsgivares premieandel bildar tillsammans den sammanlagda avgift som skall erläggas för finansieringen av förvärvspensionsskyddet.

Arbetsgivaren ansvarar för att arbetspensionsavgiften betalas till pensionsanstalten på samma sätt som för betalningen av arbetsgivarens försäkringspremie. Krav i samband med försummelser riktas enbart mot arbetsgivaren.

Arbetsgivaren innehåller pensionsavgiften på lörens bruttobelopp enligt tidpunkten för löneutbetalningen. Pensionsavgiften är slutgiltig. Om det senare konstateras att arbetstagaren inte omfattades av arbetspensionslagen, återbetalas pensionsavgiften inte. Den återbetalas inte heller om det konstateras att han omfattats av någon annan arbetspensionslag.

Arbetsgivaren får inte heller senare innehålla pensionsavgiften retroaktivt, eftersom han fattar beslutet vid tidpunkten för löneutbetalningen. I sådana fall då arbetstagaren försummat sin skyldighet att anmäla att pensionen upphört eller försummat sin skyldighet att anmäla betjäningssavgiftens belopp, kan arbetsgivaren retroaktivt uppbära pensionsavgift som han inte erhållit.

Arbetsgivaren betalar arbetspensionsavgiften till pensionsanstalten utan särskild specifikation.

11

Pensionen är avdragsgill i beskattningen

Arbetstagares pensionsavgift är avdragsgill i beskattningen. Andelen som dras av i beskattningen inverkar inte på rätten att dra av de frivilliga pensionsförsäkringspremierna i beskattningen.

Rätten till avdrag i beskattningen beaktas vid förskottsinnehållningen.

Juridiska avdelningen

20.11.1992

12

Pensionsavgiftens inverkan på den pensionsgrundande lönen

Arbetstagarens pensionsavgift minskar inte den pensionsgrundande lönen år 1993. Den pensionsgrundande lönen bestäms fortsättningsvis enligt samma grunder som vid förskottsinnehållning av skatt dvs. utgående från bruttolönen.

13

Pensionsavgiftens inverkan på APL-index för år 1993

Regeringen har avlåtit en proposition till riksdagen om separat lag om tillämpningen av APL-index år 1993. Enligt propositionen minskas APL-indextalet för år 1993. Detta motiveras med arbetstagares pensionsavgift.

14

Ändringssökande

På arbetstagares pensionsavgift iakttas i tillämpliga delar det som i APL, KAPL och KoPL stadgats om arbetsgivares besvär rätt i ärenden som gäller försäkringspremier.

Om arbetstagare är missnöjd med pensionsavgift som innehållits av honom kan han i enlighet med 22 § APL anföra grundbesvär hos pensionsnämnden. Besvåren skall anföras senast inom två år från ingången av året efter det år då pensionsavgiften innehållits.

För grundbesvär behövs inget beslut. Till besvåren kan arbetstagaren bifoga löneberäkning eller innehållningsbevis, ur vilket beloppet för den innehållna pensionsavgiften framgår.

Över pensionsnämndens beslut kan arbetstagaren inom besvärstiden anföra besvär hos försäkringsrätten .

15

Ikraftträdande

Lagarna är i kraft under år 1993.

Pensionsavgiften innehålls av APL-arbetstagare fr.o.m. den första löneutbetalningsperioden som börjar år 1993. Om t.ex. ett arbetsförhållande där löneutbetalningsperioden är en kalendermånad, börjar i december 1992, innehålls pensionsavgift inte på december månads lön, fastän den skulle betalas i samband med löneutbetalningen för januari. Om löneutbetalningsperioden är två veckor och stäcker sig från december in i januari, innehålls pensionsavgift inte heller för januari månads del på lönen för denna löneutbetalningsperiod.

Juridiska avdelningen

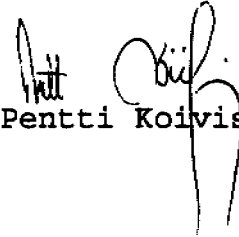
20.11.1992

Pensionsavgift av KAPL- och KoPL-arbetstagare innehålls enligt kassaprincipen på lön som betalats år 1993, fastän lönen förtjänats under år 1992.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN



Seppo Pietiläinen



Pentti Koivistoinen

BILAGA

Ersättningar som betalas vid pågående arbetsförhållande

Juridiska avdelningen

20.11.1992

ERSÄTTNINGAR SOM BETALAS VID PÅGÅENDE ARBETSFÖRHÅLLANDE

	Lön enligt 4 § FörskL	Pensions- grundande lön	Arbets- tagares pen- sions- avgift
Till arbetstagare betalad andel som motsvarar sjukdagpenning	nej	nej	nej
Skillnaden mellan lön och sjukdagpenning som erlagts för sjukdomstiden	ja	ja	ja
Tilläggsdagpenning	nej	nej	nej
Ersättningar för upphovsmannarätt, upprepade arvoden, royalties	nej	nej	nej
Personalförmåner	delvis	nej	ja, om förskottsinnehållning
Betlningar till personalfond, fondandelar m.m.	nej	nej	nej
Föremålgåvor	nej	nej	nej
Uppfinningar inom arbetsförhållande	ja, i samband med arbetsuppgifter	nej	nej
Förtroendemannaarvoden som betalats i arbetsförhållande	ja	ja	ja
Andra förtroendemannaarvoden	ja	ja, om frivillig försäkring enligt 1 § APL	nej
Arvoden till styrelse- och andra medlemmar i sjukkasse	ja	nej	nej
Vinstandel som utdelats till kommanditär i Kb	nej	nej	nej
Enbart naturaförmån	ja	ja	nej

tabell.aok